

על הסופרים "הבלתי-מפלגתיים"

והחולפים של היחיד ונתמסר לעיני הכלל, הצבור, האומה; אדם, שכואב את כאב הכלל ומבקש תקנה ליסוריו ולסבלותיו; אדם, שאינו יכול לראות את הרע שבעולם ונלהם בו בכל כחותיו. בני-אדם "מפלגתיים" ממין זה היו נביאינו ומשום כך השאירו לנו ספרים שערכם נצחי הוא. אבל סופרים ואמנים, שעוסקים בספרות לשם ספרות ובאמנות לשם אמנות, שהיומי והחיטוט בחייו הנפשיים של היחיד הם להם עיקר העינייהם, כלום מסוגלים הם ליצור יצירה כבירה, שערכה יהא קיים לדורות? היופי בלבד אינו מספיק ליצירה כבירה, – צריך שיהא בה גם מן הנשגב, מתאור ההתאבקות הגדולה שבין השאיפות השונות של החברה, מן הסתירות והניגודים שבה, מן האידיאל הגדול, שמרחף לעיניו של הסופר ושהוא שואף לראותו מתגשם בחברה, רק אז עלולה יצירתו של הסופר והאמן להיות בעלת ערך גדול ובאמת, ואם לא, אפשר שתהא יפה ומשעשעת, אפשר שתנעים לנו קצת את השעה, אבל מן ההשפעה הכבירה, מתנוך הצבור והדרכתו, שאנו מוצאים ביצירתם הפיוטית של הנביאים, של שקספיר, של גיתה, של איבסן, לא יהא בה ולא כלום. ואם אמנם, אפשר, שסופר יהא בלתי מפלגתי בתקופות שקטות, כשהחיים מפכים בשלוה, כשהצורך במלחמה לחיים חדשים ולשינוי-ערכים אינו גדול, הרי בשום אופן אי-

הרבה מסופרינו מתפארים במה שהם בלתי-מפלגתיים, ואינם שייכים לשום אחת מן המפלגות הקיימות. אופק-המחשבה שלהם רחב הוא ביותר, ומשום-כך רחוקים הם מן המפלגות הצרה.

אבל ביחס לחלק גדול מן הסופרים "הבלתי-מפלגתיים" הללו אין זה, בפשיטות, מתאים אל האמת. אמנם, באופן רשמי אין הם שייכים לשום מפלגה, אבל למעשה הם מפלגתיים מאד מאד, ואפשר יותר מאנשי-המפלגה הרשמיים. ואין כל צורך לפרש, לאיזו מפלגה שייכים למעשה הסופרים הללו. הם שייכים לאותו סוג של סופרים, שבכל הדורות ובכל הזמנים הם שרים שירי-תהלה לתקיפים, נגדרים ומחניפים לאלה, שמשחקת להם השעה. במחנה-ישראל הרי כל "הבלתי-מפלגתיים" הללו הם, כמוכח, "שמאליים וסוציאליסטים", אף-על-פי שאין בנפשם מן השמאליות והסוציאליסמוס ולא כלום. אבל מחוץ לסוג זה של סופרים יש סופרים בלתי-מפלגתיים באמת, שהן להלכה והן למעשה אינם שייכים לשום מפלגה. להם יש עינינים משלהם: הם עוסקים באמנות לשם אמנות, בספרות לשם ספרות ובמדע לשם מדע. אבל אם הסופרים הללו חושבים, שדבר זה לכבוד הוא להם, הרי הם טועים מאד מאד. כי מה הוא בעצם אדם "מפלגתי" במובנה הטוב של מלה זו? – אדם, שנתעלה על צרכיו הפעוסיים

אפשר, שסופר בעל לב יהא בלתי־מפלגתי בתקופה כתקופתנו, כשהעולם כולו סוער וגועש, כשאידיאליים ישנים נהרסים ואידיאליים חדשים צצים במקומם, כהשמצוקה בעולם כולו הגיעה למרום שיאה. וביחוד אי־אפשר לסופר מישראל להיות "בלתי־מפלגתי" בשעה שאומתו נתונה במצב קאטאסטרופאלי ממש, בשעה שהתמוטט הקרקע הישן תחת רגליו של עם־ישראל כולו וקרקע חדש להציב עליו את רגליו אין לו. ובשעות של מצוקה ואסון כאלו כלום יכול סופר עברי להתכנס בקליפתו הצרה ולהתגנדר במה שאינו מפלגתי? אמנם, אין כוונתנו לומר, שהסופר צריך להיות שייך באופן רשמי למפלגה.

לא ולא. אין דבר זה חשוב כלל. ואפשר להיפך. מוטב שיתרחק קצת מן המפלגה הרשמית, כדי שיוכל לראות גם את הסרוונותיה וכדי שהיא לא תכבול יותר מדי את מחשבותיו. וודאי שאין להסכים למפלגתיות הצרה, שגוררת אחריה משטמה וצרות־מות. אבל סופר, שיש לו לב מרגיש ונפש כואבת, סופר שלבו דואב על אסונו הגדול של עמו, סופר כזה אי־אפשר שלא ישאף למצוא דרך לגאולתו. סופר כזה מן ההכרח שיהא לו אידיאל לאומי גדול. ומכיון שכך, הרי הוא נעשה, אם לא באופן רשמי, הרי באופן אידיאולוגי, לבן־מפלגה ובשום אופן לא יוכל להתפאר, שבלתי־מפלגתי הוא.

ב. אליצדק